

Ονοματικό σύνολο: ονομάζεται ένα ουσιαστικό μαζί με τα συμπληρώματά του (άρθρο, επίθετο, αριθμητικό, αντωνυμία κ.ά.).

- Με τη χρήση ονοματικών συνόλων διατυπώνεται με **συντομία και πυκνότητα** ένα μήνυμα, ο **λόγος** γίνεται **μεστός και περιεκτικός**.
- Η ονοματική διατύπωση αναφέρεται στο **γενικό, το αφηρημένο και το διαχρονικό**.
- Η δυνατότητα του πομπού να **ανάγεται από το συγκεκριμένο στο καθολικό** και να χρησιμοποιεί σε εκτεταμένο βαθμό ονοματικά σύνολα αποκαλύπτει **την άρτια χρήση της γλώσσας, την υψηλή διανοητική δύναμή του και το ανεβασμένο επίπεδό του**.
- Η συχνή χρήση ονοματικών συνόλων δείχνει ότι πρόκειται για **επίσημη επικοινωνιακή περίσταση**. Η ονοματοποίηση χαρακτηρίζει τα **επιστημονικά κείμενα και τα «ακαδημαϊκά» είδη λόγου, όπως το δοκίμιο ή οι τεχνικές αναφορές, που επεξεργάζονται αφηρημένες και τεχνικές έννοιες** (κείμενα που αποπνέουν **σοβαρότητα** και επιδιώκουν **αντικειμενικότητα και συναισθηματική ουδετερότητα**).

Ρηματικό σύνολο: ονομάζεται ένα ρήμα μαζί με τις λέξεις ή τις φράσεις που συμπληρώνουν το νόημά του (αντικείμενο, κατηγορούμενο, επιρρήματα, προθετικές φράσεις, πλάγιες πτώσεις κ.ά.).

- Η ρηματική διατύπωση αναφέρεται σε **συγκεκριμένο γεγονός**. Περιγράφει, δηλαδή, τις συγκεκριμένες πράξεις που δηλώνουν τα ρήματα που χρησιμοποιούνται.
- Η κυριαρχία ρηματικών συνόλων δείχνει ότι ο πομπός **απευθύνεται σε ένα λιγότερο καλλιεργημένο κοινό** και γι' αυτό επιδιώκει **την αμεσότητα της επικοινωνίας**.
- Ενδεχομένως, ο συγγραφέας να μην διαθέτει υψηλό πνευματικό επίπεδο, να μην μπορεί να αναχθεί στο γενικό και να επιμένει στο συγκεκριμένο.
- Η κυριαρχία ρηματικών συνόλων συνηθίζεται, ανεξάρτητα από το επίπεδο του πομπού ή του δέκτη, **σε επικοινωνιακές περιστάσεις της καθημερινότητας**.

«Λεξιλογική ονοματοποίηση»

Ο ομιλητής μπορεί να χρησιμοποιήσει τη λεξιλογική ονοματοποίηση όταν έχει στη διάθεσή του ένα λεξιλογικά καθιερωμένο όνομα, το οποίο παράγεται από το αντίστοιχο **ρήμα ή επίθετο**.

Το όνομα που παράγεται από ένα αμετάβατο ρήμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με γενική που δηλώνει τον μετέχοντα ο οποίος έχει λειτουργία υποκειμένου του ρήματος:

το σπίτι κατέρρευσε = η κατάρρευση του σπιτιού

Το όνομα που παράγεται από ένα μεταβατικό ρήμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με γενική που δηλώνει τον μετέχοντα που έχει λειτουργία αντικειμένου του ρήματος και με έναν εμπρόθετο προσδιορισμό που δηλώνει τον μετέχοντα που έχει λειτουργία υποκειμένου του ρήματος:

ο μεσίτης πούλησε το σπίτι = η πώληση του σπιτιού από τον μεσίτη

Προτασιακά συμπληρώματα του ρήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν και με το αντίστοιχο όνομα:

επιθυμεί να αποχωρήσει = η επιθυμία του να αποχωρήσει

Προθετικά σύνολα με λειτουργία προσδιορισμού ή συμπληρώματος του ρήματος εμφανίζονται με την ίδια μορφή και κατά την ονοματοποιημένη χρήση:

έρχεται στην πατρίδα = ο ερχομός στην πατρίδα

Επιρρήματα που προσδιορίζουν το ρήμα αντιστοιχούν σε επίθετα που προσδιορίζουν το όνομα:

οδηγάει γρήγορα = η γρήγορη οδήγηση

Τα ορίσματα και οι προσδιορισμοί του ρήματος μπορούν λοιπόν να χρησιμοποιηθούν και με το παράγωγο όνομα. Φυσικά τα παρεπόμενα του ρήματος, όπως ο χρόνος, η τροπικότητα και το ποιόν της ενέργειας, δεν διακρίνονται κατά την ονοματοποίηση.

Κατά την παραγωγή με **επιθετική βάση**, το όνομα διατηρεί τα συμπληρώματα και τους προσδιορισμούς του επιθέτου. Προθετικά σύνολα με λειτουργία προσδιορισμού ή συμπληρώματος του επιθέτου εμφανίζονται με την ίδια μορφή και με το αντίστοιχο όνομα. Επιρρήματα που προσδιορίζουν το επίθετο αντιστοιχούν σε επίθετα που προσδιορίζουν το όνομα.

ανεξάρτητος από την παράταξη = ανεξαρτησία από την παράταξη

απόλυτα αθώς = η απόλυτη αθωότητα

Ορίσματα και ονοματοποίηση

Το σημαντικότερο συντακτικό χαρακτηριστικό όταν ομιλητής επιλέγει όνομα αντί ρήματος είναι η χρήση των ρηματικών ορισμάτων. Τα ορίσματα των αμετάβατων και μεταβατικών ρημάτων εμφανίζουν διαφορετική χρήση ως προσδιορισμοί του αντίστοιχου ονόματος.

Τα αμετάβατα ρήματα συνδυάζονται με έναν μετέχοντα. Ο μόνος μετέχων των αμετάβατων ρημάτων έχει λειτουργία υποκειμένου, η οποία δηλώνεται με ονομαστική πτώση:

δράση/κατάσταση: ρήμα // υποκείμενο: ονομαστική (μετέχων: όνομα)

ευδαιμονεί	η χώρα
ακτινοβολεί	ο ήλιος
ουρλιάζει	το παιδί
σκύβει	η γιαγιά
οπισθοχωρεί	το στράτευμα
έρχεται	ο Γιάννης

Με το όνομα ο μοναδικός μετέχων των αμετάβατων ρημάτων δηλώνεται με πτώση γενική (γενική υποκειμενική).

- Ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφέρονται είμαι βέβαιος ότι δεν εκφράζει τον ίδιο τον πρωθυπουργό.

- Η συμπεριφορά τους είμαι βέβαιος ότι δεν εκφράζει τον ίδιο τον πρωθυπουργό.

δράση/κατάσταση: όνομα // γενική υποκειμενική (μετέχων: όνομα)

η ευδαιμονία	της χώρας
η ακτινοβολία	του ήλιου
το ουρλιαχτό	του παιδιού

το σκύψιμο	της γιαγιάς
η οπισθοχώρηση	του στρατεύματος
ο ερχομός	του Γιάννη

Τα μεταβατικά ρήματα συνδυάζονται με δύο μετέχοντες: έναν μετέχοντα με λειτουργία υποκειμένου, η οποία δηλώνεται με ονομαστική πτώση και έναν ή δύο ακόμη μετέχοντες. Με το όνομα, όταν δηλώνεται μόνο ο μετέχων σε λειτουργία υποκειμένου, τότε χρησιμοποιείται με γενική υποκειμενική, όπως και με τα αμετάβαρα ρήματα.

- Θα καταθέσει ως ειδικός.
- Η κατάθεσή του ως ειδικού θα έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.
- Ο άνθρωπος δημιούργησε πνευματικά.
- Ουσιαστικά ζω μέσα στον «Κόσμο 3» του Karl Popper -δηλαδή τον κόσμο που περιέχει όλα τα πνευματικά δημιουργήματα του ανθρώπου.

Ορισμένα ρήματα συνδυάζονται με έναν μετέχοντα σε λειτουργία αντικειμένου που δηλώνεται με πτώση αιτιατική. Με το όνομα ο μετέχων αυτός δηλώνεται επίσης με πτώση γενική (γενική αντικειμενική).

- Ενθαρρύνουν τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων.
- Ένας επιπλέον τρόπος να ενισχυθεί η πρωτοβουλία είναι η ενθάρρυνση των συγκεντρώσεων επιχειρήσεων με διακλαδικές συνδέσεις.
- Προστατεύουν τις μειονότητες.
- Μία από τις ευγενέστερες αρχές του ανθρωπιστικού κινήματος είναι η προστασία των μειονοτήτων.

Κατά συνέπεια, η χρήση της γενικής με ονόματα που παράγονται από μεταβατικά ρήματα είναι αμφίσημη: δηλώνει είτε τον μετέχοντα που αντιστοιχεί στο αντικείμενο είτε τον μετέχοντα που αντιστοιχεί στο υποκείμενο του ρήματος. Η ερμηνεία της γενικής γίνεται κατανοητή από τα συμφραζόμενα. Όταν ο ομιλητής θέλει να δηλώσει και τους δύο μετέχοντες με το όνομα, δεν χρησιμοποιεί δύο γενικές, αλλά δηλώνει τον μετέχοντα με λειτουργία υποκειμένου με ένα προθετικό σύνολο με την πρόθεση από κατά το πρότυπο της παθητικής διάθεσης. Η δήλωση του μετέχοντα αυτού δηλαδή πραγματοποιείται μέσω ενός προθετικού συνόλου του ποιητικού αιτίου.

- Οι βουλευτές τον αμφισβητούν.
- Μετά από τις διάσπαρτες αμφισβητήσεις του από βουλευτές, τώρα βλέπει μια ομάδα 24 βουλευτών να ζητεί την αποχώρησή του.
- Τα έργα των τελευταίων χρόνων αναβαθμίζουν το βιοτικό επίπεδο.
- Είναι αναμφισβήτητη η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου από τα έργα των τελευταίων ετών.
- Η πλημμύρα κατέστρεψε τον φράχτη.

Η καταστροφή του φράχτη από πλημμύρα μας πρόσθεσε μια νέα σκοτούρα.

- Μια οργάνωση αγνώστων δολοφόνησε ένα δημόσιο πρόσωπο.
- Η δολοφονία ενός δημοσίου προσώπου από μια οργάνωση αγνώστων αποτελεί τη μέγιστη πρόκληση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με τη λογική που λειτουργούν στην εποχή μας.

Πηγές: <https://www.ediamme.edc.uoc.gr>

Γραμματική της Νέας Ελληνικής, Χρ. Κλαίρης – Γ. Μπαμπινιώτης, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

<https://latistor.blogspot.com>

<https://2lyk-ag-dimitr.att.sch.gr>